

โครงการพระราชดำริจังหวัดระยอง จำนวน 3 โครงการ

1. โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดง ตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง-ชลบุรี
2. โครงการสมเด็จพระอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล
3. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่รอยต่อ 5 จังหวัด(ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดง

ตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง-ชลบุรี

ที่มา

สภาพพื้นที่จังหวัดระยอง-ชลบุรีเป็นพื้นที่ป่าที่ถูกทำลาย ราษฎรประกอบอาชีพทางการเกษตรแต่ผลผลิตตกต่ำเรื่อยมา เนื่องจากดินขาดความอุดมสมบูรณ์ขาดแหล่งน้ำ ความทราบถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงเสด็จพระราชพระราชดำเนินพร้อมราชวงศ์ ยังบริเวณที่ตั้งอ่างเก็บน้ำดอกกรายและทรงแนะนำให้จัดตั้งเป็นศูนย์กลางอาชีพการเกษตรและศิลปาชีพพิเศษแก่ราษฎรพร้อมพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนจำนวน 3 ล้านบาท

เสด็จพระราชดำเนินเมื่อวันที่ 14 ก.ค. 2523

เสด็จพระราชดำเนินเมื่อวันที่ 14 ก.ค. 2523

พระราชทานแนวทางการพัฒนา 4 ประการ

1. ให้พัฒนาด้านการเกษตร
2. ให้มีศูนย์ฝึกปฏิบัติการด้านการประกอบอาชีพ
3. ให้จัดเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์
4. ให้มีศูนย์พัฒนาการเกษตรที่ราษฎรจะได้ศึกษา
และเยี่ยมชม

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้นำแนวทางพระราชดำริ
ไปดำเนินโครงการ โดยจัดตั้งคณะทำงานบริหารศูนย์บริการการพัฒนา
ปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง-ชลบุรี

หน่วยงานหลัก

1. โครงการชลประทานระยอง กรมชลประทาน
2. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง(พืชสวน) กรมส่งเสริมการเกษตร
3. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดจังหวัดระยอง กรมประมง
4. ศูนย์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีปลวกแดงจังหวัดระยอง กรมปศุสัตว์
5. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรระยอง กรมวิชาการเกษตร
6. สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดระยอง กรมพัฒนาที่ดิน

โดยมี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง เป็นหน่วยประสานงาน

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดง

ตามพระราชดำริ

จังหวัดระยอง

การดำเนินงานของ

โครงการชลประทานระยอง
(กรมชลประทาน)

การสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อ จากอ่างเก็บน้ำดอกกรายไปยังอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล

บริการสนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค
และเป็นการเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้ง

การดำเนินงานของ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง
(พืชสวน) (กรมส่งเสริมการเกษตร)

งานฝึกอบรมวิชาชีพ/ศึกษาดูงาน

- การฝึกอบรม

- การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกร

- การศึกษาดูงานของทุกภาคส่วน

การดำเนินงานของ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดระยอง
(สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง)

การผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ

กุ้ง

กบ

ปลา

ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาอาชีพ

การดำเนินงานของ

ศูนย์วิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีปลวกแดง
(กรมปศุสัตว์)

การเลี้ยงห่าน

การเลี้ยงไก่พันธุ์ต่างๆ

เครือข่ายเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงหมูหลุม

การเลี้ยง

นกกระจอกเทศ

สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จัดฝึกอบรมหลักสูตร “การเลี้ยงโค - กระบือ”

จัดตั้ง

“พิพิธภัณฑ์การเกษตรวิถีไทย”

จัดตั้ง

“โรงเรียนควาย”

การดำเนินงานของ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรระยอง
(กรมวิชาการเกษตร)

แหล่งเรียนรู้/ศึกษาดูงาน

1) ทดสอบพันธุ์พืช

2) พัฒนาพันธุ์พืชเศรษฐกิจ เช่น พืชเกษตรทฤษฎีใหม่
พืชทดแทนพลังงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยี

ศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ (เศรษฐกิจพอเพียง)

การดำเนินงานของ

สถานีพัฒนาที่ดินระยอง
(สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 กรมพัฒนาที่ดิน)

- 1) แปลงสาธิตการพัฒนาที่ดิน ตามแนวพระราชดำริ
- 2) ศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน

นับจากปี 2544 ถึงปัจจุบัน หน่วยงานทั้ง 6 หน่วยงาน ได้ทำหน้าที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นผู้ประสานงาน โครงการหน่วยงานละ 2 ปี ทำให้ขาดหน่วยงานเจ้าภาพหลัก ขาดเอกภาพในการดำเนินงาน อีกทั้งโครงการดังกล่าว ยังมีได้บรรจุอยู่ในบัญชีโครงการพระราชดำริของ กปร. ทำให้ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนเท่าที่ควร จึงเป็นเพียง การดำเนินงานตามหน้าที่ปกติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เท่านั้น

แนวทางการพัฒนาของจังหวัด

กำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ตามแนวทางพระราชดำริ และพัฒนาให้
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1. ผลัดดันโครงการศูนย์บริการฯ เพื่อเสนอให้ กปร. พิจารณาบรรจุ
เป็นโครงการพระราชดำริให้เร็วที่สุด
2. ดำเนินการตามแนวพระราชดำริทั้ง 4 ด้าน โดยพิจารณาหน่วยงาน
หลัก เพื่อรับผิดชอบดำเนินการและประสานงานในแต่ละด้าน
3. บูรณาการจากส่วนต่างๆ เพื่อดำเนินโครงการและพัฒนาพื้นที่
โดยเร็วที่สุด

โครงการสมเด็จฯ ออนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล

ประวัติความเป็นมา

ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเล็งเห็นว่า เต่าทะเลกำลังเผชิญกับอุปสรรคมากมายในการแพร่ขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ อาจสูญพันธุ์ไปจากน่านน้ำไทย จึงพระราชทานเกาะมันในให้เป็นสถานที่สำหรับอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล

กรมประมงจึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานราชการต่างๆ ได้แก่ กองทัพเรือ กรมชลประทาน ดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ โดยจัดตั้ง "โครงการสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล" ขึ้นที่เกาะมันใน จ.ระยอง ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2522 เรื่อยมาจนสิ้นสุดโครงการในปี พ.ศ.2528 จึงเปลี่ยนชื่อเป็นสถานีอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล สังกัดกรมประมง และ ในปี พ.ศ.2545 ได้ย้ายมาสังกัด **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ พระราชทาน
เกาะมันใน จ.ระยอง

บริเวณที่ตั้งของโครงการ

เกาะมันโน อยู่ในเขตตำบลกร่ำ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ห่างจากชายฝั่งอ่าวมะขาม ประมาณ 6 กิโลเมตร พื้นที่ ประมาณ 137 ไร่ ชายฝั่งยาว 1,200 เมตร กว้าง 550 เมตร มีสภาพพื้นที่เหมาะสมที่เต่าทะเลชอบขึ้นมาวางไข่

เมื่อปี 2528 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สถานีอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล” สังกัดกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปัจจุบันได้โอนภารกิจให้ ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฯ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป็นผู้รับผิดชอบ
ดำเนินงานโครงการ

Exhibition อาคารนิทรรศการ

วัตถุประสงค์

ในการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มและขยายพันธุ์เต่าทะเลในธรรมชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์เต่าชนิดต่าง ๆ ไว้สำหรับแพร่ขยายพันธุ์และใช้ในงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ
3. ส่งเสริมให้เป็นสถานที่เผยแพร่ความรู้และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล

แนวทาง การดำเนินงาน

เป็นการร่วมมือกันระหว่าง
กรมประมงและกองทัพเรือ โดย
การรวบรวมไข่เต่าและทำการ
เพาะฟักจนออกเป็นตัว บริเวณ
เกาะคราม อำเภอสัตหีบ จังหวัด
ชลบุรี หลังจากนั้นจะนำลูกเต่า
บางส่วนมาอนุบาลที่เกาะมันใน
เพื่อเลี้ยงไว้สำหรับเป็นพ่อ-แม่
พันธุ์ และคัดเลือกลูกเต่าที่
สมบูรณ์แข็งแรงและมีขนาดโต
พอปล่อยกลับคืนสู่ทะเล

นอกจากนี้ยังได้ศึกษา วิจัย สำรวจและติดตาม
แนวโน้มของเต่าทะเลตามธรรมชาติ โดยวิธีการทำ
เครื่องหมาย เพื่อให้ทราบถึงการแพร่กระจายของพันธุ์
เต่าทะเลตามแหล่งต่างๆ ในน่านน้ำไทย

ผลการดำเนินงาน

ตลอดเวลา 30 ปีที่ผ่านมา มีการอนุบาลเต่าทะเลและปล่อยลงสู่ธรรมชาติไม่ต่ำกว่าปีละ 200 ตัว นอกจากนี้ยังเปิดให้เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ของประชาชนที่สนใจ โดยเปิดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลและสัตว์หายากชนิดอื่นๆ

การอนุบาลลูกเต่าทะเล และดูแลรักษาโรค

กิจกรรมปล่อยเต่าทะเลเพื่อเพิ่ม จำนวนในธรรมชาติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการฯ

โครงการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง
ซึ่งในปัจจุบันสามารถเพาะพันธุ์เต่าทะเลได้เอง โดยวิธีการนำไข่เต่า
จากธรรมชาติมาฟักแล้วไปเพาะเลี้ยงในบ่ออนุบาล ในการอนุรักษ์
และขยายพันธุ์เต่าทะเล ก่อให้เกิดความตื่นตัวของประชาชนในด้าน
การอนุรักษ์สัตว์น้ำ เพื่อดำรงอยู่คู่ท้องทะเลไทยและเป็นเครื่องหมาย
แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งช่วยแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรม
ของระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติอีกด้วย

ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าประสบผลสำเร็จ แต่เนื่องจากมีการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้สิ่งปลูกสร้างบางอย่างเกิดความชำรุดทรุดโทรมเช่น คอกเต่า ถังเก็บน้ำเค็ม ฯลฯ ซึ่งทางศูนย์ได้พยายามปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา แต่ต้องใช้งบประมาณในการบำรุงรักษาค่อนข้างสูง ประกอบกับได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่มากนัก จึงมีการปรับปรุงทีละน้อยตามลำดับความสำคัญ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีความต้องการผลักดันให้มีการปรับปรุงอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เพื่อขยายและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการให้มากขึ้น

**โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า
ในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาค**

ตะวันออก)

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

รับผิดชอบการดำเนินงานโดย

อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ความเป็นมาและพระราชดำริ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชประสงค์ให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รอยต่อ 5 จังหวัด เพื่อให้คงความอุดมสมบูรณ์สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยให้ดำเนินการในรูปแบบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่ตั้งและสภาพพื้นที่โครงการ

พื้นที่โครงการมีอาณาเขตติดต่อ 5 จังหวัดคือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว พื้นที่รวมประมาณ 1,198,077 ไร่ ซึ่งในส่วนของจังหวัดระยอง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเขาชะเมา และอำเภอวังจันทร์ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

วัตถุประสงค์ของโครงการฯ

- เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของผืนป่าธรรมชาติที่เหลืออยู่เพียงแห่งเดียวและแห่งสุดท้ายในภาคตะวันออกเฉียง
- เพื่อฟื้นฟูป่าที่ถูกบุกรุกและเสื่อมสภาพให้กลับคืนสู่สภาพป่าที่สมบูรณ์โดยเร็ว
- เพื่อศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย และสำรวจหาข้อมูลทางวิชาการในการสนับสนุนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- เพื่อพัฒนาอาชีพราษฎรในพื้นที่โครงการพื้นที่อันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 5 โครงการ
- การส่งเสริมและพัฒนาชุมชนบริเวณแนวกันชนรอบเขตอนุรักษ์ ให้มีความรู้ มีจิตสำนึก และเล็งเห็นความสำคัญของป่ารอยต่อ 5 จังหวัด โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและอนุรักษ์

ผลการดำเนินงานของจังหวัด

จังหวัดระยอง ได้มอบหมายให้ อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการดำเนินงาน ตามแนวทางพระราชดำริโดยได้ดำเนินการ

- 1) ก่อสร้างสร้างฝาย (แบบผสมผสาน/กึ่งถาวร) จำนวน 12 แห่ง
- 2) ปลูกป่าแนวกันชน จำนวน 200,000 ไร่
- 3) เพาะชำกล้าไม้ จำนวน 600,000 ต้น
- 4) โครงการเพาะชำหญ้าแฝก โครงการแปลงสาธิตธนาคารอาหารชุมชน โครงการแปลงปลูกพืชอาหารช้าง โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ (เพาะชำกล้าไม้ป่าบก) เป็นต้น

ซึ่งทุกโครงการเป็นการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. และงบของส่วนราชการเอง ทำให้พื้นที่ในเขตรับผิดชอบของจังหวัดระยองยังคงเป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการฯ

- 1) สามารถตอบสนองแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) สามารถเพิ่มเนื้อที่ป่าของประเทศไทยให้บรรลุตามนโยบายของรัฐบาล
- 3) สามารถรณรงค์ให้คนในชาติทุกหมู่เหล่า ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) สามารถปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในชาติมีจิตใจรักต้นไม้ รักป่าไม้ และหวงแหนทรัพยากรป่าไม้

ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานโครงการต่างๆ ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. ซึ่งประสบผลสำเร็จด้วยดี แต่ในช่วงที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาช้างป่าเข้ามาบุกรุกกินพืชไร่ของเกษตรกรโดยรอบพื้นที่ จังหวัดจึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำและแหล่งอาหารในเขตอุทยานขึ้น ทั้งนี้ จึงขอได้ช่วยผลักดันโครงการ เพื่อจัดสรรงบประมาณดำเนินงานโครงการฯ ดังกล่าวอีกทางหนึ่งด้วย

จบการนำเสนอ

